

v jeho zločinném úmyslu a jednání, a sesilující účinnost (fysického nebo psychického) násilí činného pachatele v očích osoby, které se činí násilí, — složkou nátlaku na vůli napadené osoby, jejíž vůle má i podle úmyslu pachatele zůstavšího nečinným býti sesíleným nátlakem nucena ve směr oběma pachateli chtěný. Proto byl by stěžovatel i s hlediska spolupachatelství s druhým obžalovaným zodpovědnosti prost, kdyby bylo rozsudkem zjištěno, že byl sice při trestném jednání druhého obžalovaného (P-e) přítomen, že však dal svým chováním mlčky najevo, že se s činem P-ovým neztotožňuje, a dokonce se snažil P-e výkřikem »Vašku, nech toho« od jeho činu odvrátiti. Než takové zjištění v rozsudku, třebaže vzpomíná této obhajoby obžalovaného Josefa M-a, není a stížnost neprovádí námitku beztrestnosti stěžovatelovy po zákonu, nýbrž vybočuje z mezí zrušovacího řízení, odvozujíc právní mylnost předpokladu spolupachatelství stěžovatelova z nezjištěných okolností uvedených v předchozí větě. Naopak rozsudek vyslovuje, že jednání obou obžalovaných směřovalo zřejmě k tomu, by vynutili na H-ovi jisté konání a dopuštění, totiž vydání peněz a zmocnění se jeho aktovky, a na jiném místě rozsudku jest uvedeno, že bylo zjištěno, že . . . . oba obžalovaní přinutili H-e, že jim dal na nezaplacenou útratu 20 Kč. Těmito větami rozhodovacích důvodů jest patrně — ano není v rozsudku poukazů na to, že se nalézací soud řídil nesprávným výkladem pojmu spolupachatelství — zjištěn směr i přítomnosti i úmyslu stěžovatelova na sesílení účinnosti násilí P-a na donucení H-e tímto násilím k dotčenému konání a dopuštění. Avšak zjištění to je stíženo formální vadou nedostatku důvodů.

#### Čís. 4120.

**Osobní dostavení se lékařské rady k soudu (stejně jako dříve lékařské fakulty) není možné; nejde proto o zmatek čís. 5 § 344 tr. ř. byl-li při hlavním přelíčení přečten (§ 252 čís. 1 tr. ř.) přes odpor obhájcův posudek soudní lékařské rady.**

**Porotci mají právo zkoumati obsah i důvody posudku soudní lékařské rady a zjednatí si samostatné přesvědčení, zda lze pokládati okolnosti posudkem dokazované (usmrcení z pohnutek sadistických) za dokázané čili nic.**

(Ròzh. ze dne 27. března 1931, Zm II 432/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Opavě ze dne 9. října 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy podle §§ 134, 135 čís. 4 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmatečnou stížností, uplatňujíc jen důvod zmatečnosti čís. 5 § 344 tr. ř., dovozuje, že obžalovaný byl zkrácen v právu obhajoby způsobem,

činícím rozsudek zmatečným podle cit. zákonného ustanovení, mimo jiné tím, že byl při hlavním přelíčení porotním přes odpor obhájcův přečten posudek soudní lékařské rady. Zmateční stížnost není v právu. Soudní dvůr porotní usnesl se přečísti posudek soudní lékařské rady, poukázav k tomu, že nejde o posudek znalců ve smyslu § 252, I. odst. tr. ř., jež lze čísti jen za předpokladů uvedených pod čís. 1 až 4 cit. zák. ustanovení, nýbrž o posudek instituce, jež nemůže býti k soudu obeslána (ostatně obžalovaný ani neučinil návrh v tom směru), a který nahrazuje dřívější posudek lékařské fakulty, jež musel býti čten vždy, i bez souhlasu obžalovaného; podle názoru soudu jde o listinu ve smyslu předposledního odstavce § 252 tr. ř., jež musí býti přečtena, nezřeknou-li se toho obě strany. Vytknutá úprava posudku nemůže míti na porotce nepříznivý vliv pro obžalovaného, ano »jest věcí předsedy, by jím vysvětlil právnícky pojem vraždy a promluvil o případných pohnutkách« — což se podle zápisu v protokolu o hlavním přelíčení stalo. Rozhodnutí porotního soudního dvoru odpovídá zákonu: Není sice správný názor prvního soudu, že posudek soudní lékařské rady není znaleckým posudkem ve smyslu § 252 odst. 1 tr. ř., nýbrž jest »písemností a listinou« jiného druhu ve smyslu § 252 předposl. odst. tr. ř., kterou jest vždy přečísti, poněvadž i posudek soudní lékařské rady, právě tak jako posudek veřejných úřadů nebo veřejných ústavů, jež jsou povolány podávati znalecké nálezy a posudky (§ 118 tr. ř. v doslovu § 1 zák. čís. 107/1927) jsou a zůstávají znaleckými posudky. Správné jest však, že posudek soudní lékařské rady nastoupil podle zákona z 1. července 1927, čís. 107 Sb. z. a n. na místo dřívějšího posudku lékařské fakulty, a že tento posudek podle dosavadní praxe byl vždy čten s odvoláním se na ustanovení čís. 1 § 252 tr. ř., podle něhož lze přečísti znalecký posudek i, nelze-li dosíci dostavení se znalců »z jiných závažných důvodů«. Tento předpoklad pokládal se za splněný, šlo-li o posudek lékařské fakulty, ano bylo zřejmě nemožné volati k soudu za účelem ústního podání posudku celé kolegium, jehož usnesení nemusilo býti ani jednomyslné; obesílati pak pouhého delegáta fakulty k ústnímu přednesu bylo by — nehledíc k tomu, že je zákon nepředpisuje — bezúčelné proto, že by se delegát musel omeziti na pouhý přednes fakultního posudku, an by každý jeho projev, přes meze písemného posudku, byl jen osobním projevem znalce jednotlivce (srov. rozh. čís. 84 víd. sb. nejv. s. a vývody gener. prokuratury tam citované, rozhodnutí téhož nejvyššího soudu čís. 39/3; dále Storch 2. díl, str. 322, Mayer, Kommentar 2. díl, str. 297 poznámka čís. 71; Mayer Handbuch díl 1, str. 527). Vydáním zákona čís. 107/1927 o soudních lékařských radách zůstala ustanovení § 252 tr. ř. nedotčena. § 1 tohoto zákona stanoví sice v posledním odstavci dodatkem k § 118 tr. ř., že, podal-li nález a posudek veřejný úřad nebo ústav, který je povolán podávati takové nálezy a posudky, má tento úřad nebo ústav, zasílaje soudu nález a posudek, pojmenovati soudu osoby, které je podaly, a jež by podle potřeby bylo lze vyslechnouti jako znalce. O soudní lékařské radě takové ustanovení v zákoně není (§ 3 — § 126 tr. ř.), nanejmé není v něm ustanovení, že soud může požádati soudní lékařskou

radu, by vyslala ke hlavnímu přelíčení některého svého člena, který by tam posudek zastával. Jest proto trvati na tom, že osobní dostavení se lékařské rady, stejně jako dříve lékařské fakulty, není možné. Ostatně v souzeném případě ani obžalovaný ani obhájce neučinil návrh, by členové soudní lékařské rady byli k soudu předvoláni. Osnova nového trestního řádu doplňuje v § 275 pod čís. (4) výpočet případů, kdy může býti čten posudek znalců dříve podaný (§ 252 tr. ř.), výslovně ustanovením, že posudek veřejného úřadu nebo ústavu, najmě i posudek soudní lékařské rady může býti vždy přečten. (Dle motivů je toto ustanovení odůvodněno již povahou zmíněných institucí, jež skýtají plnou záruku za správnost posudku). Je-li toho třeba k objasnění věci, mohou býti podle osnova vyslechnuti jako znalci osoby pojmenované úřadem nebo ústavem, nikoliv také soudní lékařskou radou pro tento případ (§ 139 osnova). Z toho, co uvedeno, plyne, že přečtením posudku soudní lékařské rady neporušil soud zásady trestního řízení, zabezpečující náležitou obhajobu obžalovaného, najmě zásadu ústnosti, a že tedy není opodstatněn důvod zmatečnosti čís. 5 § 344 tr. ř. K výtce zmateční stížnosti, že se posudek soudní lékařské rady »nedovoleným způsobem vyslovuje, že jde o vraždu z motivů sadistických, a že svou nevhodnou úpravou musel neb aspoň mohl v porotcích předem vzbuditi přesvědčení, že jde skutečně o vraždu ve smyslu právním, ač jest možný i zločin zabití z pohnutek sadistických«, jest k vůli úplnosti dodati, že soudní lékařská rada byla o podání posudku v tomto směru soudem výslovně dožádána, a zdůrazniti, že se již soudní znalci psychiatři, slyšení při prvním hlavním přelíčení, vyslovili v ten rozum, že jde o vraždu z vilnosti, ne však o čistou vraždu takovou, a že obžalovaný ani jeho obhájce nevznesli tehdy proti tomu odpor; a poněvadž nyní obžalovaný souhlasil i s přečtením tohoto posudku i s dodatkem, dostal se tento názor znalecký již touto cestou k vědomosti porotního soudu, takže není odůvodněno tvrzení zmateční stížnosti, že teprve posudkem soudní lékařské rady bylo porotcům »vsugerováno přesvědčení, že jde o vraždu z pohnutek sadistických«. Ostatně porotci mají právo zkoumati obsah i důvody každého znaleckého posudku, tedy i posudku soudní lékařské rady, a zjednati si samostatné přesvědčení o tom, lze-li pokládati okolnosti jím dokazované — v souzeném případě úmyslné usmrcení z pohnutek sadistických — za dokázané čili nic. O rozdílu mezi vraždou a zabitím byli porotci předsedou poučeni, a ana jim byla kromě hlavní otázky na zločin vraždy dána i eventuální otázka na zločin zabití, měli možnost posouditi čin obžalovaného s toho i onoho hlediska.

#### Čís. 4121.

Jen v druhém případě § 209 tr. zák. se vyžaduje v subjektivním směru vědomí pachatelovo o možných důsledcích křivého obvinění v tom směru, jak uvádí druhá věta § 209 tr. zák.; v prvním případě stačí vědomí o nepravdivosti skutkových tvrzení, zakládajících křivé udání z vymyšleného zločinu u vrchnosti.